

Szanowni Państwo,

Za kilka dni w czterech wylosowanych gminach wiejskich: **Gniezno, Kamień, Kołobrzeg, Rutki** rozpocznie się spis próbny do Powszechnego Spisu Rolnego w 2010.

Jako Generalny Komisarz Spisowy i Prezes Głównego Urzędu Statystycznego chciałbym zwrócić się do Państwa z prośbą o współpracę w tym przedsięwzięciu, ważnym dla naszej wiedzy o polskiej wsi i polskim rolnictwie.

Jednym z niezbywalnych praw człowieka jest prawo do prawdy, poprzez dostęp do informacji rzetelnej, aktualnej, spełniającej kryterium użyteczności społecznej. Statystyka publiczna, którą w Polsce reprezentuje Główny Urząd Statystyczny wraz z urzędami i innymi służbami statystycznymi, jest jedną z instytucji, poprzez które państwo demokratyczne realizuje prawa obywateli, a także reprezentujących ich organizacji oraz podmiotów gospodarki narodowej, do informacji o zasobach i procesach społecznych, gospodarczych, środowisku.

System statystyki publicznej w Polsce jest częścią globalnego systemu informacji statystycznej, koordynowanego przez Komisję Statystyczną ONZ, a wcześniej przez Ligę Narodów utworzoną po I wojnie światowej oraz częścią europejskiego systemu statystycznego Unii Europejskiej. Koordynacja ta dotyczy między innymi przeprowadzania w jednolity sposób i w jednym terminie przez państwa członkowskie ONZ wybranych badań statystycznych.

Szczególne znaczenie w statystyce światowej mają powszechne spisy ludności i mieszkań oraz powszechne spisy rolne. Ich celem jest pozyskanie informacji o ludności świata, regionów, krajów oraz o tym, co najważniejsze dla warunków życia i rozwoju: warunkach mieszkaniowych i wyżywieniu. Informacji jednolitej metodologicznie, porównywalnej, kompleksowej, tzn. dotyczącej różnych aspektów życia rodzin i sytuacji żywnościowej, informacji porównywalnych w skali międzynarodowej i regionalnej.

Jak dotąd nie ma innych sposobów pozyskania takich informacji o sytuacji demograficznej, mieszkaniowej, o rolnictwie i sytuacji żywnościowej niż spisy powszechne, będące w swojej podstawowej części „spisami z natury”, realizowanymi poprzez uzyskanie informacji bezpośrednio od ludzi, od gospodarstw domowych i rolników.

Zgodnie z rekomendacjami ONZ co 10 lat, około roku kończącego się na 0, przeprowadzane są na całym świecie statystyczne spisy powszechnie ludności i mieszkań oraz spisy rolne. Ostatnio takim wielkim przedsięwzięciem były spisy ludności i spisy rolne około roku 2000, stanowiące swego rodzaju „bilans otwarcia” na początek trzeciego tysiąclecia.

W 2010 roku zostaną przeprowadzone we wszystkich krajach Unii Europejskiej, w tym w Polsce oraz w większości krajów świata powszechne spisy rolne. Ustawą z dnia 17 lipca 2009 roku w Polsce zostanie przeprowadzony od 1 września do 31 października 2010 r. Powszechny Spis Rolny 2010.

Dla państw Unii Europejskiej spis rolny w 2010 r. ma szczególne znaczenie. Będzie to pierwszy spis po rozszerzeniu Unii o 12 krajów, co stworzyło nową sytuację w dziedzinie rolnictwa unijnego. Zebrane w sposób jednolity dane pozwolą na ocenę dotychczasowej wspólnej polityki rolnej i wytyczenie kierunków dalszego jej kształtowania.

Spis rolny 2010 przede wszystkim ma wielkie znaczenie dla Polski. Dane z PSR 2010 umożliwią obiektywną ocenę sytuacji rolnictwa i obszarów wiejskich po wejściu Polski do UE, do wspólnego rynku europejskiego, po objęciu polskiego rolnictwa regułami wspólnej polityki rolnej Unii na wynegocjowanych wówczas warunkach. Dostarczą rolnikom i ich organizacjom, służbom rolnym, samorządom terytorialnym, zwłaszcza na obszarach wiejskich, administracji państwowej różnych szczebli oraz organom władzy, wiedzy potrzebnej do oceny sytuacji rolnictwa i obszarów wiejskich, kształtowania rozwoju rolnictwa i życia ludzi związanych z rolnictwem i wsią.

Dane ze spisu 2010 będą punktem odniesienia, podstawą dla wszystkich informacji, jakie o rolnictwie i wsi gromadzić się będzie w innych badaniach, rejestrach i ewidencjach przez następne 10 lat, a więc do roku 2020.

Na rok przed każdym spisem powszechnym, zgodnie z metodologią badań statystycznych, przeprowadzane są tak zwane spisy próbne. W wybranych regionach reprezentatywnych dla innych regionów kraju, zbiera się dane ze wszystkich gospodarstw rolnych. W Polsce do spisu próbnego wybrano cztery gminy wiejskie: Gniezno w województwie wielkopolskim, Kołobrzeg w województwie zachodniopomorskim, Kamień w województwie podkarpackim i Rutki w województwie podlaskim. Próbnny spis rolny zostanie przeprowadzony już niebawem – we wrześniu oraz w pierwszej połowie października.

Celem spisu próbnego będzie przede wszystkim sprawdzenie nowych metod i technik, które zamierzamy wykorzystać w spisie pełnym roku 2010, a którymi nie dysponowaliśmy jeszcze lub z których nie korzystaliśmy w poprzednim spisie, przeprowadzonym w 2002 roku. Chodzi o sprawdzenie nowych, efektywnych technologii zbierania danych, jak internet, elektroniczne rejestratory danych, telefon, a także sprawdzenie możliwości zastąpienia bezpośredniego pytania rolnika przez rachmistrza spisowego informacjami, które rolnik przekazał już innym agencjom i instytucjom, na przykład ARiMR, służbom podatkowym, ewidencji gruntów i budynków. Dzięki temu zmniejszy się znacząco koszt spisu w porównaniu ze spisem tradycyjnym, zmniejszy się także absorbowanie rolników, zwłaszcza użytkowników małych gospodarstw rolnych.

Zapewnimy także pełne bezpieczeństwo i ochronę danych indywidualnych. Dane indywidualne zbierane w spisie są objęte tajemnicą statystyczną. Jest to tajemnica bezwzględna, od której nikt ani statystyka, ani rachmistrza spisowego, nie może zwolnić, a jej naruszenie jest zagrożone wysokimi karami. Tajemnica statystyczna jest także fundamentalną zasadą etyczną statystyki i statystyków. Dane indywidualne po ich zebraniu zostaną niezwłocznie zanonimizowane, to znaczy pozbawione wszelkich cech identyfikacyjnych, pozwalających na skojarzenie tych informacji z konkretnym rolnikiem i jego rodziną. Dopiero takie dane są poddawane dalszemu opracowaniu, także pod staranną kontrolą, z dostępem wyłącznie upoważnionych osób zobowiązanych do przestrzegania tajemnicy statystycznej. Przyjęte rozwiązania organizacyjne, prawne i technologiczne gwarantują pełne przestrzeganie tajemnicy statystycznej.

Wyniki spisu w formie tematycznych opracowań, zestawień tabelarycznych i analiz będą dostępne jako publiczna informacja statystyczna dla wszystkich zainteresowanych, zarówno samych rolników, organizacji rolniczych, wszelkich innych instytucji publicznych, instytutów naukowych, organów władzy i administracji państwa. Podkreślam, że będą to wyłącznie dane zagregowane, opisujące procesy i zjawiska w dziedzinie rolnictwa i wyżywienia, ale niemożliwe do odniesienia do indywidualnych rolników i ich gospodarstw rolnych. Zadaniem

statystyki jest bowiem opis zjawisk i procesów ekonomicznych i społecznych, a nie konkretnych ludzi i podmiotów. Tym właśnie różni się informacja statystyczna od wszystkich innych informacji administracyjnych, prasowych i księgowych. Polscy statystycy wiedzą o tym od 220 lat. Właśnie 220 lat temu, w 1789 roku decyzją Sejmu Czteroletniego, został przeprowadzony pierwszy w Europie, a drugi na świecie, powszechny spis ludności i „dymów” czyli mieszkań na obszarach wiejskich.

Powszechny Spis Rolny w 2010 roku i poprzedzający go spis próbny otwierają nowy etap polskiej statystyki publicznej – prowadzenie masowych badań statystycznych przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii teleinformatycznych, przy minimalnych kosztach pozyskiwania informacji, zapewnieniu bezpieczeństwa danych jednostkowych oraz wszechstronnego wykorzystania zebranych informacji.

Zwracam się do wszystkich rolników gmin Gniezno, Kamień, Kołobrzeg i Rutki o współpracę z naszymi rachmistrzami w zaczynającym się za kilka dni spisie próbnym. Od Państwa współpracy, od tego spisu próbnego, zależy w jakim zakresie będziemy mogli wykorzystać najnowsze technologie i metody, dzięki którym znacznie taniej, szybciej i bezpieczniej pozyskuje się lepsze jakościowo dane statystyczne o rolnictwie i o wsi.

Leży to w interesie nas wszystkich, przede wszystkim w interesie rozwoju polskiego rolnictwa i polskiej wsi.

Prof. dr hab. Józef Oleński

Generalny Komisarz Spisowy
Prezes Głównego Urzędu Statystycznego